

การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เพศศึกษาโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้เน้นประสบการณ์
และการเรียนรู้แบบร่วมมือเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ในการสอนเพศศึกษา
ของนิสิตนักศึกษาครู

พงศธร สุกิจญาณ รุ่งระวี สมะวรรณะ และเอ็มอัชมา วัฒนบุรานนท์
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เพศศึกษาโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้เน้นประสบการณ์และการเรียนรู้แบบร่วมมือเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ในการสอนเพศศึกษาของนิสิตนักศึกษาครู 2) ประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ได้พัฒนาขึ้น โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย เพื่อแบ่งเป็นกลุ่ม 2 กลุ่ม กลุ่มละ 30 คน (กลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม) โดยเป็นนิสิตนักศึกษาชั้นปีที่ 4 วิชาเอก สุขศึกษา ระดับปริญญาบัณฑิต หลักสูตร 5 ปี ที่ลงทะเบียนเรียนวิชาเพศศึกษา ภาคปลาย ปีการศึกษา 2561 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย แผนการจัดการเรียนรู้เพศศึกษาตามรูปแบบที่พัฒนาขึ้น แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องเพศศึกษา ในด้านความรู้ ด้านเจตคติ ด้านปฏิบัติ แบบวัดความคิดสร้างสรรค์ในการสอนเพศศึกษา และแบบประเมินผลงานที่สะท้อนความคิดสร้างสรรค์ในการสอนเพศศึกษา การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าที (t-test)

ผลการวิจัย พบว่า 1) รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นประกอบด้วย หลักการ วัตถุประสงค์ ขั้นตอนกระบวนการจัดการเรียนรู้ และการวัดและการประเมินผล ซึ่งมีขั้นตอนการเรียนการจัดการเรียนรู้ 5 ขั้น คือ ขั้นที่ 1 การสร้างความตระหนัก ขั้นที่ 2 การสร้างเสริมความรู้ ขั้นที่ 3 การสร้างสรรค์ผลงาน ขั้นที่ 4 การนำเสนอผลงาน และขั้นที่ 5 การประเมินผลการเรียนรู้และการสะท้อนกลับ และ 2) ประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้น พบว่า หลังเรียน กลุ่มทดลองมีพัฒนาการดีขึ้นและดีกว่ากลุ่มควบคุมในด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องเพศ ด้านความรู้ ด้านเจตคติ ด้านปฏิบัติ และความคิดสร้างสรรค์ในการสอนเพศศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: เพศศึกษา การเรียนรู้เน้นประสบการณ์ การเรียนรู้แบบร่วมมือ ความคิดสร้างสรรค์

THE DEVELOPMENT OF SEX EDUCATION INSTRUCTIONAL MODEL USING
EXPERIENTIAL LEARNING THEORY AND COLLABORATIVE LEARNING TO
ENCOURAGE THE CREATIVE THINKING IN TEACHING
SEX EDUCATION FOR TEACHER STUDENTS

Pongsatorn Sukityarn, Rungrawee Samawathdana,
and Aimutcha Wattanaburanon

Faculty of Education, Chulalongkorn University

Abstract

The purposes of this research were: 1) to develop sex education instructional model using experiential learning and collaborative learning theories in teaching sex education for teacher students, and 2) to study the effectiveness of the model. The random sampling method was used to assign 2 groups of 30 teacher students in each group (an experimental and a control group). The participants were the fourth-year undergraduate students majoring in health education from the five year program of education, who enrolled in the sex education course in academic year B.E. 2561. The research instruments comprised the lesson plans based on this developed model, achievement tests in sex education which consisted of knowledge, attitude, practice, and creative thinking in teaching sex education. The data were analyzed using mean, standard deviation and t-test.

The research findings were as follows: 1) The developed instructional model consisted of principle, objectives, procedure and evaluation. The instructional process was composed of 5 steps; creating awareness, enhancing knowledge, creating work pieces, presenting work pieces, and evaluating and reflecting the learning, and 2) The effectiveness of the developed instructional model showed that the mean scores of the experimental group were significantly higher than that in the control group in knowledge, attitude, practice and creative thinking for teaching sex education at the level of .05.

Keywords: sex education, experiential learning, collaborative learning, creative thinking

บทนำ

ยุคศตวรรษที่ 21 หลายประเทศได้ให้ความสำคัญในการพัฒนาคนในชาติของตนเอง เพื่อให้มีศักยภาพในการแข่งขันทั้งทางด้านเศรษฐกิจ วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี โดยเห็นว่าปัจจัยแห่งความสำเร็จที่สำคัญ คือ ศักยภาพของระบบการศึกษาเพื่อการส่งเสริมนวัตกรรมและความคิดสร้างสรรค์ ระบบการศึกษาในหลายประเทศได้พัฒนาหลักสูตรการศึกษาที่เน้นสร้างกระบวนการเรียนรู้ที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 (The 21st Century Competencies) ซึ่งเน้นให้นิสิตนักศึกษา มีทักษะการเรียนรู้และความคิดสร้างสรรค์เพื่อสร้างนวัตกรรม ส่งเสริมการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่ยั่งยืนในอนาคต เน้นการพัฒนาคนในชาติ และกระบวนการเรียนรู้มากกว่าความรู้ เพื่อที่จะส่งเสริมให้คนในชาติมีความคิดสร้างสรรค์ (Creative thinking)

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 – 2564) ให้ความสำคัญในการพัฒนา “คน” ซึ่งเป็นทรัพยากรมนุษย์ของประเทศชาติ ต้องการให้เป็นคนที่สมบูรณ์มีวินัย ใฝ่รู้ มีความรู้ ทักษะ ความคิดสร้างสรรค์ มีทัศนคติที่ดีรับผิดชอบต่อสังคม มีจริยธรรมและคุณธรรม ในระบบการศึกษา “ครู” จึงมีบทบาทสำคัญที่จะพัฒนา “คน” ให้มีคุณภาพตอบสนองยุทธศาสตร์และนโยบายของประเทศ มีศักยภาพการแข่งขันในระดับประเทศและโลก ดังนั้นสถาบันทางการศึกษาที่ผลิตครูจึงมีการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เสริมสร้างทักษะต่างๆ ที่จำเป็นให้นิสิตนักศึกษาครูมีความพร้อมที่จะเป็นบัณฑิตและครูที่ดีมีคุณภาพในอนาคต การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู (Office of the National Economic and Social Development Council, 2017) พบว่า นิสิตนักศึกษายังประสบปัญหาในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู เช่น ปัญหาการปฏิบัติการสอนของนิสิตฝึกสอนยังไม่ได้เท่าที่ควร นิสิตนักศึกษายังขาดทักษะในการสอน และขาดความพร้อมก่อนการสอนจริงอยู่มาก รวมทั้งยังขาดความรู้ความเข้าใจที่เพียงพอในสาระสำคัญของทักษะกระบวนการที่ต้องสอน โดยเฉพาะทักษะกระบวนการคิด การคิดแก้ปัญหา การคิดสร้างสรรค์ และทักษะกระบวนการทางสังคม

เพศศึกษา (Sex Education) เป็นประเด็นหัวข้อทางสุขภาพที่ควรเรียนรู้และเป็นสาระการเรียนรู้ในรายวิชาสุขศึกษาโดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีความรู้ (Knowledge) ทัศนคติ (Attitude) และการปฏิบัติ (Practice) ที่ถูกต้องเกี่ยวกับสุขภาพองค์รวมทั้งมีทักษะที่ดีทางสุขภาพ (Health skills) (Aimutcha Wattanaburanon and Pannawit Piyaaramwong, 2018) การจะบรรลุผลดังกล่าวนี้ ครูผู้สอนจึงมีบทบาทสำคัญในการจัดการเรียนรู้เป็นอย่างมาก ทั้งเป็นผู้วางแผนการจัดการเรียนรู้ เป็นผู้สอน (Teacher) ผู้สร้างการเรียนรู้ (Instructor) ผู้ให้คำปรึกษา (Advisor) และผู้สร้างแรงบันดาลใจและแรงจูงใจ (Inspirator and Motivator) จึงควรส่งเสริมให้ครูผู้สอนมีความคิดสร้างสรรค์ด้านสอนเพศศึกษาเพื่อให้เหมาะสมกับสถานการณ์ในปัจจุบัน และสอดคล้องกับกระบวนการเรียนรู้ที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มนิสิตนักศึกษาครู เนื่องจากนิสิตนักศึกษาครูจะเป็นบัณฑิตและครูผู้สอนเพศศึกษาในอนาคต

ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เพศศึกษาโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้เน้นประสบการณ์ (Experiential learning) (Kolb, 1984a) และการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Collaborative learning) (Johnson and Johnson, 1991) ซึ่งเป็นกระบวนการเรียนรู้โดยเน้นจากการปฏิบัติ การฝึกทักษะสามารถใช้จัดการเรียนการสอนได้ทั้งเป็นกลุ่มและเป็นรายบุคคล โดยใช้ประสบการณ์เดิมของตนเอง และประสบการณ์ที่ได้รับจากการเรียนรู้จากเนื้อหาสาระโดยผ่านการเรียนรู้เน้นประสบการณ์ และกระบวนการกลุ่ม นำมาเป็นพื้นฐานความรู้ในการพิจารณาทบทวน ไตร่ตรองอย่างมีเหตุผล จากนั้นนำไปสู่การอภิปรายกับผู้สอน เพื่อน และผู้เรียนพยายามตีความ สรุปเป็นความรู้ใหม่สำหรับตนเอง เกิดเป็นประสบการณ์ใหม่ของตนเอง ซึ่งเป็นรูปแบบการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับชีวิตและสังคมในปัจจุบันของผู้เรียนมากยิ่งขึ้น และเป็นทฤษฎีที่มีความเหมาะสมในการจัดกระบวนการเรียนรู้ในกลุ่มนิสิตนักศึกษาครู ช่วยให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ที่มี

ประโยชน์ ได้ค้นพบตัวตน และได้ตระหนักถึงความสำคัญของการเป็นครู เป็นผู้สร้างอนาคตของชาติ บ้านเมือง ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์ในการสอนเพศศึกษาได้อย่างเป็นระบบ ยกระดับคุณภาพ อุดมศึกษาไทย เพื่อผลิตและพัฒนาบุคลากรที่มีคุณภาพ ตลอดจนพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคคล และยิ่งจะช่วยลดปัญหาพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศของเด็กและเยาวชนได้ อันจะส่งผลให้ประเทศชาติมีทรัพยากร มนุษย์ที่เพียบพร้อมในการพัฒนาประเทศชาติต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. พัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เพศศึกษา โดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้เน้นประสบการณ์และการเรียนรู้แบบร่วมมือ เพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ในการสอนเพศศึกษาของนิสิตนักศึกษาครู
2. ประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพศศึกษา โดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้เน้นประสบการณ์และการเรียนรู้แบบร่วมมือ เพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ในการสอนเพศศึกษาของนิสิตนักศึกษาครู

ขอบเขตการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร คือ นิสิตนักศึกษาครูระดับปริญญาตรี สาขาวิชาสุศึกษา

1.2 กลุ่มตัวอย่าง คือ นิสิตนักศึกษาครูที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรีคณะพลศึกษา ภาควิชาสุศึกษา หลักสูตรการศึกษาบัณฑิต ประกาศนียบัตรวิชาชีพครู (หลักสูตร 5 ปี) ชั้นปีที่ 4 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่ลงทะเบียนเรียนวิชาเอกบังคับในรายวิชาเพศศึกษาตามหลักสูตร โดยใช้วิธีการเลือกสุ่มอย่างง่าย และชั้นปีของกลุ่มตัวอย่าง แบบเจาะจง (Purposive Selection) และใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) โดยการจับสลากเพื่อกำหนดให้เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 2 ห้องเรียน ห้องเรียนละ 30 คน โดยแบ่งเป็นกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม

2. ตัวแปร

2.1 ตัวแปรต้น คือ รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพศศึกษาโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้เน้นประสบการณ์และการเรียนรู้แบบร่วมมือ เพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ในการสอนเพศศึกษาของนิสิตนักศึกษาครู และการจัดการเรียนรู้เพศศึกษาแบบปกติ

2.2 ตัวแปรตาม คือ ความคิดสร้างสรรค์ในการสอนเพศศึกษา โดยประเมินจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องเพศ ด้านความรู้ เจตคติ การปฏิบัติ และผลงานที่สะท้อนความคิดสร้างสรรค์

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ใช้ระเบียบวิธีวิจัย การวิจัยและพัฒนา (Research and development) แบ่งเป็น 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 พัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เพศศึกษาโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้เน้นประสบการณ์และการเรียนรู้แบบร่วมมือ เพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ในการสอนเพศศึกษาของนิสิตนักศึกษาครู โดยการวิเคราะห์และสังเคราะห์หลักการ แนวคิดทฤษฎี รวมทั้งงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มีการดำเนินงาน 5 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ หลักการและแนวคิดการจัดการเรียนรู้เพศศึกษา ทฤษฎีการเรียนรู้เน้นประสบการณ์ และการเรียนรู้แบบร่วมมือ แนวคิดเกี่ยวกับความคิดสร้างสรรค์

ขั้นที่ 2 การกำหนดองค์ประกอบที่สำคัญของรูปแบบที่จำเป็นต่อการนำไปใช้ในการสอนและสร้างรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพศศึกษา โดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้เน้นประสบการณ์ และการเรียนรู้แบบร่วมมือ เพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ในการสอนเพศศึกษาของนิสิตนักศึกษาครู

ขั้นที่ 3 การออกแบบสร้างรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพศศึกษาโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้เน้นประสบการณ์และการเรียนรู้แบบร่วมมือ เพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ในการสอนเพศศึกษาของนิสิตนักศึกษาครู และเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล และเครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการทดลอง

ขั้นที่ 4 การตรวจสอบคุณภาพรูปแบบที่พัฒนาขึ้นโดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน พิจารณาความเหมาะสมของรูปแบบ ในแต่ละองค์ประกอบ ได้แก่ หลักการ วัตถุประสงค์ ขั้นตอนกระบวนการจัดการเรียนรู้ และการวัดและการประเมินผล และหาค่าดัชนีความสอดคล้องพบว่า รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นมีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 0.92

ขั้นที่ 5 การปรับปรุงคุณภาพรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อให้ได้รูปแบบที่มีความถูกต้องด้านเนื้อหา องค์ประกอบที่สอดคล้องและมีกิจกรรมการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับนิสิตนักศึกษาครู

ระยะที่ 2 การประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพศศึกษาโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้เน้นประสบการณ์ และการเรียนรู้แบบร่วมมือเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ ในการสอนเพศศึกษาของนิสิตนักศึกษาครู มีขั้นตอนการประเมินแบ่งเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 การพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบไปด้วยการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา ความสอดคล้องกับจุดประสงค์จากผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน เพื่อหาค่าดัชนีความสอดคล้องพบว่า ค่าดัชนีความสอดคล้องของแผนการจัดการเรียนรู้เพศศึกษาที่พัฒนาขึ้นทั้ง 10 แผน มีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ในช่วง 0.88 – 1.00 แบบทดสอบความรู้ มีค่าเท่ากับ 0.94 แบบวัดเจตคติ มีค่าเท่ากับ 0.97 แบบวัดการปฏิบัติ มีค่าเท่ากับ 0.82 แบบวัดความคิดสร้างสรรค์ในการสอนเพศศึกษา มีค่าเท่ากับ 0.85 และแบบประเมินผลงานที่สะท้อนความคิดสร้างสรรค์ มีค่าเท่ากับ 0.85 และนำเครื่องมือไปทดลองใช้กับนิสิตนักศึกษาครูที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อหาค่าความเที่ยง โดยแบบทดสอบความรู้ ได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.76 ระดับความยากง่ายอยู่ในช่วง 0.47 – 0.73 และมีค่าอำนาจจำแนกที่ช่วง 0.27 – 0.53 แบบวัดเจตคติ ได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.69 แบบวัดการปฏิบัติ ได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.87 แบบวัดความคิดสร้างสรรค์ในการสอนเพศศึกษา ได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.85 และแบบประเมินผลงานที่สะท้อนความคิดสร้างสรรค์ ได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.75 โดยใช้วิธีการของ Cronbach Coefficient Alpha

ขั้นที่ 2 การดำเนินการทดลองใช้และประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพศศึกษาโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้เน้นประสบการณ์และการเรียนรู้แบบร่วมมือ เพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ในการสอนเพศศึกษาของนิสิตนักศึกษาครู ประกอบด้วย

2.1 ทดสอบก่อนการสอนด้วยรูปแบบที่พัฒนาขึ้น โดยแบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น กลุ่มทดลองจำนวน 30 คน และกลุ่มควบคุม จำนวน 30 คน และดำเนินการทดสอบความคิดสร้างสรรค์ในการสอนเพศศึกษาโดยประเมินจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องเพศ ด้านความรู้ เจตคติ การปฏิบัติ และผลงานที่สะท้อนความคิดสร้างสรรค์ ก่อนทดลองสอนด้วยรูปแบบที่พัฒนาขึ้นมาทั้งกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม นำผลการทดสอบก่อนการสอนมาเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของคะแนน โดยการทดสอบค่าที (t-test) เพื่อทดสอบว่านิสิตนักศึกษาครูกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมมีค่าคะแนนเฉลี่ยความคิดสร้างสรรค์ในการสอนเพศศึกษา โดย

ประเมินจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องเพศ ด้านความรู้ เจตคติ การปฏิบัติ และผลงานที่สะท้อนความคิดสร้างสรรค์ ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2 ทดลองใช้รูปแบบที่พัฒนาขึ้นกับนิสิตนักศึกษาครูกลุ่มทดลอง จำนวน 10 แผนการจัดการเรียนรู้เป็นระยะเวลา 10 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 1 คาบเรียน คาบเรียนละ 50 นาที ส่วนนิสิตนักศึกษาครูกลุ่มควบคุมให้เรียนวิชาเพศศึกษาตามปกติ

2.3 ทดสอบหลังเสร็จสิ้นการสอน 10 สัปดาห์ ผู้วิจัยดำเนินการทดสอบความคิดสร้างสรรค์ในการสอนเพศศึกษา โดยประเมินจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องเพศ ด้านความรู้ เจตคติ การปฏิบัติ และผลงานที่สะท้อนความคิดสร้างสรรค์ ภายหลังเสร็จสิ้นการสอนทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม และนำผลคะแนนเฉลี่ยของทั้ง 2 กลุ่มมาเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของคะแนน โดยการทดสอบค่าที (t-test)

ขั้นที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

ขั้นที่ 4 การสรุปและอภิปรายผลการทดลอง

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณใช้สถิติ ดังนี้

วิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้คอมพิวเตอร์หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยโดยการทดสอบค่าที (t-test)

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

1. เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยความคิดสร้างสรรค์ในการสอนเพศศึกษา โดยประเมินจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องเพศ ด้านความรู้ เจตคติ การปฏิบัติ และผลงานที่สะท้อนความคิดสร้างสรรค์ ก่อนและหลังการทดลองของนิสิตนักศึกษาครูกลุ่มทดลอง และนิสิตนักศึกษาครูกลุ่มควบคุม โดยการทดสอบค่าที (t-test) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

2. เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยความคิดสร้างสรรค์ในการสอนเพศศึกษา โดยประเมินจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องเพศ ด้านความรู้ เจตคติ การปฏิบัติ และผลงานที่สะท้อนความคิดสร้างสรรค์ หลังการทดลองระหว่างนิสิตนักศึกษาครูกลุ่มทดลอง และนิสิตนักศึกษาครูกลุ่มควบคุม โดยการทดสอบค่าที (t-test) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิจัยออกเป็น 2 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ผลการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้เพศศึกษาโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้เน้นประสบการณ์ และการเรียนรู้แบบร่วมมือ เพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ในการสอนเพศศึกษาของนิสิตนักศึกษาครู โดยการวิเคราะห์ และสังเคราะห์แนวคิดทฤษฎีขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ หลักการ และแนวคิดการจัดการเรียนรู้เพศศึกษา ทฤษฎีการเรียนรู้เน้นประสบการณ์และการเรียนรู้แบบร่วมมือ แนวคิดเกี่ยวกับความคิดสร้างสรรค์ ทั้งเอกสารและงานวิจัยได้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่มีองค์ประกอบจำนวน 4 องค์ประกอบ คือ หลักการ วัตถุประสงค์ ขั้นตอนกระบวนการจัดการเรียนรู้ และการวัดและการประเมินผล ซึ่งในแต่ละแผนมีขั้นตอนการจัดการเรียนการสอน 5 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 การสร้างความตระหนัก ขั้นที่ 2 การสร้างเสริมความรู้ ขั้นที่ 3 การสร้างสรรค์ผลงาน ขั้นที่ 4 การนำเสนอผลงาน และขั้นที่ 5 การประเมินผลการเรียนรู้และการสะท้อนกลับ ที่มีผลต่อการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ในการสอนเพศศึกษาของนิสิตนักศึกษาครู จำนวน 10 แผนการเรียนรู้ โดยผ่านการตรวจสอบโดยผู้ทรงคุณวุฒิ

ตอนที่ 2 ผลการประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพศศึกษาโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้เน้นประสบการณ์และการเรียนรู้แบบร่วมมือ เพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ในการสอนเพศศึกษาของนิสิตนักศึกษาครู

ผลการทดลองรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้น มีผลการทดลองดังนี้

2.1 ค่าเฉลี่ยของคะแนนความคิดสร้างสรรค์ในการสอนเพศศึกษา โดยการประเมินจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องเพศ ด้านความรู้ เจตคติ การปฏิบัติ และผลงานที่สะท้อนความคิดสร้างสรรค์ ของกลุ่มทดลองหลังจากได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้น สูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2 ค่าเฉลี่ยของคะแนนความคิดสร้างสรรค์ในการสอนเพศศึกษา โดยการประเมินจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องเพศ ด้านความรู้ เจตคติ การปฏิบัติ และผลงานที่สะท้อนความคิดสร้างสรรค์ หลังการทดลองของกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้น สูงกว่ากลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผลการวิจัย

การพัฒนา รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพศศึกษาโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้เน้นประสบการณ์และการเรียนรู้แบบร่วมมือ เพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ในการสอนเพศศึกษาของนิสิตนักศึกษาครู สามารถอภิปรายผลการวิจัย ได้ดังต่อไปนี้

1. การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เพศศึกษาโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้เน้นประสบการณ์และการเรียนรู้แบบร่วมมือ เพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ในการสอนเพศศึกษาของนิสิตนักศึกษาครู

ผลการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เพศศึกษาโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้เน้นประสบการณ์และการเรียนรู้แบบร่วมมือ เพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ในการสอนเพศศึกษาของนิสิตนักศึกษาครู ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์แนวคิดทฤษฎีขั้นตอนการจัดการเรียนรู้เพศศึกษา หลักการและแนวคิดของทฤษฎีการเรียนรู้เน้นประสบการณ์ (Experiential Learning) (Kolb, 1984) และการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Collaborative Learning) (Johnson and Johnson, 1991) รวมทั้งเอกสารและงานวิจัยต่างๆ จนได้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพศศึกษาที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงด้านความคิดสร้างสรรค์ในการสอนเพศศึกษาของนิสิตนักศึกษาครู และสร้างแผนการจัดการเรียนรู้จำนวน 10 แผน ผ่านการตรวจสอบการหาคุณค่าดัชนีความสอดคล้องโดยผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานและสอดคล้องกับแนวทางในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษา ได้แก่ (Tissana Khemmani, 2018; Joyce & Weil, 1992; Davis School District, 2000) ที่ได้เสนอหลักการพัฒนารูปแบบว่า รูปแบบการจัดการเรียนรู้ต้องมีทฤษฎีรองรับเมื่อพัฒนารูปแบบแล้ว ก่อนนำไปใช้จะต้องมีการทดสอบและตรวจสอบคุณภาพและนำข้อค้นพบที่ได้มาปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้น มีความเป็นไปได้ในการจัดการเรียนรู้และมีประสิทธิภาพมากที่สุด จึงกล่าวได้ว่ารูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น ได้รับการตรวจสอบอย่างเป็นระบบและมีคุณภาพ

2. การประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพศศึกษาโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้เน้นประสบการณ์และการเรียนรู้แบบร่วมมือ เพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ในการสอนเพศศึกษาของนิสิตนักศึกษาครู

2.1 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความคิดสร้างสรรค์ในการสอนเพศศึกษา โดยการประเมินจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องเพศ ด้านความรู้ เจตคติ การปฏิบัติ และผลงานที่สะท้อนความคิดสร้างสรรค์

ก่อนและหลังการทดลองของนิสิตนักศึกษาครูกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดการเรียนรู้เพศศึกษา โดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้เน้นประสบการณ์และการเรียนรู้แบบร่วมมือ กับนิสิตนักศึกษาครูกลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัดการเรียนรู้เพศศึกษาแบบปกติ

ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มทดลองมีพัฒนาการด้านความคิดสร้างสรรค์ในการสอนเพศศึกษาดีขึ้นกว่าก่อนเรียน โดยการประเมินจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องเพศ ด้านความรู้ เจตคติ การปฏิบัติ และผลงานที่สะท้อนความคิดสร้างสรรค์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากกลุ่มผู้เรียนได้รับการจัดการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้และสื่อการสอนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นได้ผ่านขั้นตอนการสร้างอย่างมีระบบ และวิธีการที่เหมาะสมผ่านการประเมิน และการตรวจสอบคุณภาพจากผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้วิจัยได้นำเอานวัตกรรมการเรียนการสอนเข้ามาใช้ ส่งผลให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นมีความอยากรู้อยากเห็น ไม่เกิดความน่าเบื่อหน่ายในการเรียน และการจัดการเรียนรู้แบบเน้นประสบการณ์เป็นฐานหรือการเรียนรู้โดยแลกเปลี่ยนประสบการณ์การเรียนรู้ และเน้นกระบวนการมีส่วนร่วมในทุกกิจกรรมการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Orlich et al. (2010) ได้กล่าวไว้ว่า แผนการจัดการเรียนรู้เป็นหัวใจของการจัดการเรียนรู้ การวางแผนการจัดการเรียนรู้ว่าเป็นเป้าหมายสำคัญที่จะทำให้มั่นใจว่ากิจกรรมและกระบวนการที่จัดทั้งหมดช่วยสนับสนุนการสร้างบรรยากาศการเรียนและประสบการณ์การเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน นอกจากนี้แผนการจัดการเรียนรู้เพศศึกษาโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้เน้นประสบการณ์ และการเรียนรู้แบบร่วมมือ ยังได้มีการพัฒนาให้มีความยืดหยุ่นและเหมาะสมกับสภาพการณ์ของผู้เรียนอีกด้วย

2.2 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความคิดสร้างสรรค์ในการสอนเพศศึกษา โดยการประเมินจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องเพศ ด้านความรู้ เจตคติ การปฏิบัติ และผลงานที่สะท้อนความคิดสร้างสรรค์ หลังการทดลองระหว่างนิสิตนักศึกษาครูกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดการเรียนรู้เพศศึกษา โดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้เน้นประสบการณ์ และการเรียนรู้แบบร่วมมือกับนิสิตนักศึกษาครูกลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัดการเรียนรู้เพศศึกษาแบบปกติ

ผลการวิจัย พบว่า หลังเรียนกลุ่มทดลองมีพัฒนาการด้านความคิดสร้างสรรค์ในการสอนเพศศึกษาดีขึ้นกว่ากลุ่มควบคุม โดยการประเมินจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องเพศ ด้านความรู้ เจตคติ การปฏิบัติ และผลงานที่สะท้อนความคิดสร้างสรรค์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการจัดการเรียนรู้เพศศึกษาโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้เน้นประสบการณ์ และการเรียนรู้แบบร่วมมือเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ในการสอนเพศศึกษา ผู้เรียนได้รับความรู้และประสบการณ์โดยตรงตลอดจนการมีส่วนร่วมในการเรียนรู้และการฝึกปฏิบัติโดยเฉพาะในเรื่องของการใช้การจัดการเรียนรู้แบบเน้นประสบการณ์และการเรียนรู้แบบร่วมมือเป็นฐาน หรือการเรียนรู้โดยการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การเรียนรู้ผ่านกระบวนการกลุ่ม ซึ่งประกอบด้วยขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน คือขั้นที่ 1 การสร้างความตระหนัก (Creating Awareness) ขั้นที่ 2 การสร้างเสริมความรู้ (Enhancing Knowledge) ขั้นที่ 3 การสร้างสรรค์ผลงาน (Creating Work Pieces) ขั้นที่ 4 การนำเสนอผลงาน (Work Pieces Presenting) ขั้นที่ 5 การประเมินผลการเรียนรู้และการสะท้อนกลับ (Evaluating and Reflecting The Learning) โดยการดึงเอาประสบการณ์จากตัวผู้เรียนผ่านกระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือหรือกระบวนการกลุ่มแล้วกระตุ้นให้ผู้เรียนสะท้อนความคิดเกี่ยวกับประสบการณ์นั้นออกมาเพื่อพัฒนาความคิดใหม่ เจตคติใหม่ ทักษะใหม่ไปสู่ความรู้ใหม่ และก่อให้เกิดกระบวนการทางความคิดสร้างสรรค์ในการสอนเพศศึกษาได้ ซึ่งขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นสอดคล้องกับวงจรการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ของ Kolb (1984b) ที่ผู้วิจัยนำขั้นตอนการเรียนรู้มาสังเคราะห์ร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือของ Johnson and Johnson (1991) มาใช้ในส่วนหนึ่งของการดำเนินกิจกรรมในแต่ละกิจกรรมการเรียนรู้

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

1.1 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้บริหารและคณาจารย์บุคลากรทางการศึกษา

1.1.1 ผู้บริหาร คณาจารย์บุคลากรทางการศึกษา และผู้ที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา ควรพิจารณาสนับสนุนให้สถานศึกษาที่จัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา และสถาบันผลิตครู ให้มีการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นประกอบด้วย หลักการ วัตถุประสงค์ ขั้นตอน กระบวนการจัดการเรียนรู้ และการวัดและการประเมินผล ซึ่งมีขั้นตอนการเรียนการจัดการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 การสร้างความตระหนัก ขั้นที่ 2 การสร้างเสริมความรู้ ขั้นที่ 3 การสร้างสรรค์ผลงาน ขั้นที่ 4 การนำเสนอผลงาน และขั้นที่ 5 การประเมินผลการเรียนรู้และการสะท้อนกลับ เพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ในรายวิชาต่างๆ โดยเฉพาะวิชาที่เกี่ยวกับการสอนและการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาผู้เรียนตามความเหมาะสมกับสถานการณ์ในปัจจุบัน ยุกระดับคุณภาพอุดมศึกษาไทย เพื่อผลิตครูและพัฒนาบุคลากรที่มีคุณภาพสู่ตลาดแรงงาน และพัฒนาศักยภาพอุดมศึกษาในการสร้างความรู้ พัฒนาและส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ในสอนของนิสิตนักศึกษาครู

1.1.2 ผู้บริหาร คณาจารย์บุคลากรทางการศึกษา และผู้ที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา ควรพิจารณาสนับสนุนให้มีการวิจัยในเรื่องเพศศึกษาและพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศในด้านอื่นๆ ของนักเรียนระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา และนิสิตนักศึกษาในระดับอุดมศึกษา เพื่อแก้ไขปัญหาเรื่องเพศในสังคมได้อย่างสร้างสรรค์ และมีประสิทธิภาพ

1.2 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้สอน

1.2.1 ผู้สอนที่นำรูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้เน้นประสบการณ์ และการเรียนรู้แบบร่วมมือเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ไปใช้ ควรศึกษาวัตถุประสงค์ หลักการของรูปแบบการเรียน การจัดการเรียนรู้ให้เข้าใจ เพื่อจะได้ถือเป็นหลักยึดหรือแนวทางในการจัดการเรียนการสอน

1.2.2 การศึกษา ทำความเข้าใจวิธีการจัดการเรียนรู้ ในแต่ละขั้นตอนการเรียนการจัดการเรียนรู้ จะช่วยให้รูปแบบการเรียนการจัดการเรียนรู้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด และผู้สอนจะต้องดำเนินการสอนตามขั้นตอนที่รูปแบบการจัดการเรียนรู้ได้ระบุไว้ เพื่อให้การจัดการเรียนรู้บรรลุผลตามต้องการ

1.2.3 ในแต่ละขั้นตอนการเรียนการจัดการเรียนรู้ ผู้สอนควรใช้วิธีสอน เทคนิคการสอนอย่างหลากหลายเข้ามาเสริมเพิ่มเติมในกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้กิจกรรมการเรียนรู้น่าสนใจเหมาะสมกับ ซึ่งจะเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพของการจัดการเรียนรู้ให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของการเรียนการสอนยิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องเพศและความคิดสร้างสรรค์ในการสอนเพศศึกษาของนิสิตนักศึกษาครู

2.2 การศึกษาผลของการจัดการเรียนรู้เพศศึกษาโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้เน้นประสบการณ์ และการเรียนรู้แบบร่วมมือเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ ในกลุ่มอื่น เช่น นักเรียนชั้นประถมศึกษาและมัธยมศึกษา

2.3 การศึกษาผลของการจัดการเรียนรู้อยู่โดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้เน้นประสบการณ์ และการเรียนรู้แบบร่วมมือต่อการส่งเสริมความสามารถด้านทักษะ เช่น ทักษะการสอน ทักษะการแก้ไขปัญหา เป็นต้น การศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาด้านอื่น ๆ ของนิสิตนักศึกษาโดยการนำขั้นตอนในการพัฒนารูปแบบจัดการเรียนรู้โดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้เน้นประสบการณ์ และการเรียนรู้แบบร่วมมือไปเป็นแนวทางในการพัฒนาและศึกษาผลของรูปแบบที่พัฒนาขึ้นต่อไป

จริยธรรมการวิจัย

โครงการนี้เป็นส่วนหนึ่งของโครงการวิจัยที่ผ่านการรับรองจากคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในคน กลุ่มสหสถาบัน ชุดที่ 2 สังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้พิจารณาอนุมัติให้ดำเนินการวิจัยได้เมื่อวันที่ 10 เมษายน 2562 เลขที่โครงการวิจัย ศธ 0512.2.2.1(จว. 2)/44/2562

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยฉบับนี้ได้รับเงินทุนอุดหนุนวิจัยจากทุน 90 ปี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บรรณานุกรม

- Aimutcha Wattanaburanon and Pannawit Piyaaramwong. (2018). Health education and health development in the 21st century. *Chulalongkorn Medical*, 62(5), 871-878.
- Davis School District. (2000). *Programs and Services*. Retrieved from <http://www.davis.k12.ut.us/home/programs.html>
- Johnson, D. W., & Johnson, R. T. (1991). *Cooperation in the classroom*. MN: Interaction Book Company.
- Joyce, B., and Weil, M., (1992). *Models of teaching*. (4th ed.). Englewood Cliffs. NJ: Prentice-Hall.
- Kolb D. (1984a). *Experiential Learning*. USA: Prentice Hall.
- Kolb D. (1984b). *Learning Styles Model and Experiential Learning Theory*. New Jersey: Prentice Hall.
- Office of the National Economic and Social Development Council. (2017). *The Twelfth National Economic and Social Development Plan (2017-2021)*. Bangkok: Office of the National Economic and Social Development Board Office of the Prime Minister.
- Orlich D. C. et al. (2010). *Teaching strategies: A guide to effective instruction*. Boston: Wadsworth.
- Tissana Khemmani. (2018). *Science of teaching: Knowledge of efficient learning process management*. Bangkok: Chulalongkorn University.

Received: September 22, 2019

Revised: October 30, 2019

Accepted: November 2, 2019